

การศึกษาความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพของแม่บ้านในชนบท
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

นางสาวสุนิรัตน์ . บริพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาพยาบาลศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2532
ISBN 974-576-222-9
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15503

117490625

A STUDY OF HEALTH LITERACY OF THE HOUSEWIVES
IN THE RURAL OF THE THREE SOUTHERN BORDER PROVINCES

Miss Suneerat Boripant

A Thesis Submitted in Partial fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-222-9

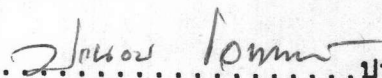
หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพของแม่บ้านในชนบท สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
โดย	นางสาวสุนีรัตน์ บริพันธ์
ภาควิชา	พยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสิทธิ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพิม สุขสันสนีย์

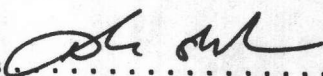
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

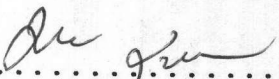

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสิทธิ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพิม สุขสันสนีย์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ผู้ริเริ่ม บริพันธ์ : การศึกษาความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพของแม่บ้านในชนบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (A STUDY OF HEALTH LITERACY OF THE HOUSEWIVES IN THE RURAL OF THE THREE SOUTHERN BORDER PROVINCES) อ.ที่ปรึกษา : รศ.สมคิด รักษาสัตย์
อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ประพิม ศุภกันสนีย์, 141 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ การปฏิบัติ และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการปฏิบัติตามความจำเป็นพื้นฐานด้านสุขภาพของแม่บ้านในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

ผลการวิจัยพบว่า

1. แม่บ้านมีความรู้ตามความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้านสุขภาพ น้อยในเรื่องการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็ก การดูแลระหว่างคลอดและหลังคลอดและการมีส่วนร่วมในการพัฒนากองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน
2. แม่บ้านมีการปฏิบัติตามความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ด้านสุขภาพ เกือบทั้งหมดต่ำกว่าเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดโดยคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ ยกเว้นการปฏิบัติตามความจำเป็นพื้นฐานเรื่องการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการในหญิงมีครรภ์
3. ความรู้และการปฏิบัติมีความสัมพันธ์ทางบวกในเรื่องการสุขภาพิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็ก การรับรู้ข่าวสารสุขภาพ การดูแลก่อนคลอด และการเป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน

ภาควิชา ..... พยาบาลศึกษา
สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
an gm

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

SUNEERAT BORIPANT, : A STUDY OF HEALTH LITERACY OF THE HOUSEWIVES IN THE RURAL OF THE THREE SOUTHERN BORDER PROVINCES. THESIS ADVISOR : ASSO. SOMKIT RAKSATAYA, CO ADVISOR : ASIST. PRAPIM SUPASANSANEE, 141 PP.

The reserch objectives were to study health knowlege, health practice, and their relationship, according to basic minimum need of the housewives in Changwat Pattani, Yala, and Narathivas.

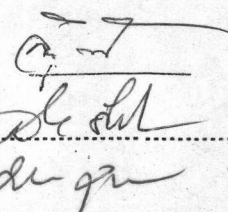
It was found that

1. The housewives had insufficient knowlege on immunization, partum and post partum care, and on participation in Drug Cooperative Fund.
2. Health practices of the housewives were below the criteria of health development goal set by The National Rural Development Committee, except health practice on nutritional surveillance of pregnant wemen.
3. There were positive relationship between knowlege and practice on envinronmental health and sanitation, immunization, receiving of health information, prenatal care, and being member of Drug Cooperative Fund.

ภาควิชา ..... พยาบาลศึกษา .....
สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล .....
ปีการศึกษา ..... 2532 .....

ลายมือชื่อนิสิต ...

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือของ รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพิม สุขสันสนีย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ และ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัย อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ ที่ได้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถิติการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โนรี ใจใส ที่ได้ประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแบบสำรวจ จึงขอกราบขอพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอพระคุณผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ สาธารณสุข อำเภอ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนแม่บ้านทุกท่าน ในพื้นที่ ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการสำรวจเป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณผู้ช่วยวิจัยทุกท่าน ที่ได้ช่วยสำรวจข้อมูลและทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างจนเป็นที่เรียบร้อย

อนึ่งผู้วิจัยต้องขอขอบคุณอาจารย์พรเพ็ญ สุวรรณเคชา ที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจ อาจารย์จาเนียร ผู้้นประดับ ที่ช่วยเหลือด้านการพิมพ์ และทุก ๆ ท่านที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี.

สุนีรัตน์ บริพันธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ซ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ค่าจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	5
สมมุติฐานการวิจัย	6
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวความคิดความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ	8
โครงการปรีณรงค์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชาติ (ปราช.)	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือใช้ในการวิจัย	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และ เสนอแนะ	85
สรุปผลการวิจัย	86
อภิปรายผล	91
ข้อ เสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	
ก หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	106
ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	110
ค แบบสำรวจความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ	112
ประวัติผู้เขียน	132

สารบัญตาราง

ตารางที่

1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างและประชากร.....	36
2	สถานภาพของแม่บ้านจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้.....	43
3	จำนวนและร้อยละของการตอบความรู้เรื่องการเผ่าระวังโรคชนาการเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี.....	45
4	จำนวนและร้อยละของการตอบความรู้เรื่องการเผ่าระวังโรคชนาการเด็กอายุ 5-14 ปี.....	48
5	จำนวนและร้อยละของการตอบความรู้เรื่องการเผ่าระวังทางโรคชนาการในหญิงตั้งครรภ์.....	51
6	จำนวนและร้อยละของการตอบความรู้เรื่อง เกี่ยวกับการสุขาภิบาลภายในบ้านและบริเวณบ้าน.....	54
7	จำนวนและร้อยละของการตอบความรู้เรื่อง เกี่ยวกับการสวมที่ถูกต้อง สุขาภิบาล.....	60
8	จำนวนและร้อยละของการตอบความรู้เรื่อง เกี่ยวกับการพองพียงของน้ำดื่มที่สะอาด.....	62
9	จำนวนและร้อยละของการตอบความรู้เรื่อง เกี่ยวกับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี.....	64
10	จำนวนและร้อยละของการตอบความรู้เรื่อง เกี่ยวกับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กวัยประถมศึกษา.....	67
11	จำนวนและร้อยละของการตอบความรู้เรื่องการได้รับข่าวสารสุขภาพ.....	69
12	จำนวนและร้อยละของการตอบความรู้เรื่องการดูแลก่อนคลอด....	71
13	จำนวนและร้อยละของการตอบความรู้เรื่องการดูแลขณะคลอดและหลังคลอด.....	74
14	จำนวนและร้อยละของการตอบความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว.....	76
15	จำนวนและร้อยละของการตอบความรู้เรื่องการเป็นสมาชิกกลุ่ม....	79
16	จำนวนและร้อยละของตัว เลือกความรู้เรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนา.....	81
17	คะแนนความรู้และค่า t เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญของความรู้ที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน.....	83

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 1	ผลการปฏิบัติด้านสุขภาพความแก่แท้ จปร. เปรียบเทียบกับเป้าหมายการพัฒนา ปี 2534.....	103
--------------	--	-----